

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kőszíratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállal kötelességet.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A tanárok társadalmi helyzete.

Érdekes témát fejtegetnek jelenleg középiskolai tanári körökben. A tétel sokszor volt már tárgyaltva és ismertetve, de a szeg fejeire kevesen akarnak, még kevesebben mernek ráütni.

Arról van szó, hogy miképpen lehetne a tanárok érintkezését a társadalmi körökkel s különösen a szülőkkel élénkebbé tenni, miként lehetne az az érintkezés bensőbb, a nevelés és a közművelődés színvonalának emelése céljából?

Már maga az a körülmény, hogy ez a kérdés felszínre kerül, sajnálatos tünetek felbukkanására mutat.

Nyílt dolog nálunk, hogy a középiskolai tanároknak nincs meg a kellő tekintélyük és erkölcsi súlyuk a mai társadalomban. Vezető szerepet a községi és városi életben nem vihetnek éppen azok, a kik erre készülségükkel fogva legalkalmasabbak volnának. Különösen a gazdagabb iparos és kereskedő osztály nem ad a tanároknak éppen semmit. Míg fiaik a tanárok elé járnak, addig járják a bókölcsök, köszöntések, ajándékok, kisebb és nagyobb figyelmességek. De ha a növendék kezeik alól kikerült, a »hálás« szülők még köszönni is restellenek a

»komisz latájner« előtt. A birói és ügyvédi kar viselkedése a tanárokkal szemben, alig különb valamivel. Csak egy társadalmi réteg az minálunk, amely a középiskolai tanárokkal szemben mindig korrekt akar és tud maradni, a műveltebb zsidóság.

Szomorú dolog, de úgy van.

Amily semmibe veszik a művelt zsidó osztályok a tanárjelölteket, mint házi nevelőket, oly tisztességgel veszik körül a tanári kart még akkor is, midőn fiaik már nem járnak iskolába. A leghálátlanabbak azonban a tanárokkal szemben a szerb és román intelligencia homo novusai, akik alighogy lerázták lábaikról az iskola porát, a feketemájuság minden keserűségével rontanak volt és nem volt tanáraik ellen.

Honnan van e tünetek oka?

Hogy a magyar középosztály lenézi a tanári kart s a gentryt és mágnásosztályt mindenben majmoló intelligencia szintén követi a középosztály példáját, annak oka mindenekelőtt abban keresendő, hogy az állam és az iskolafenntartók a tanári kar anyagi függetlenségéről nagyon hiányosan gondoskodnak. Egyenlő rangukká tették a tanárokat a királyi járásbiróságok vezető biráival, de ez az egyenlőség

csak a papiroson van meg. Az a tanár nem vizitelgethet, mert ideje sincs rá sok, meg aztán a vizithez ruha is kell és a négy-öt gyermekkel megáldott professzornak nincs miből nejét és övéit rangjához méltón ruházni. Aztán tanár ember nem fogadhat, nem jövelhet, nem estélyezhet, mert nincs miből. A reprezentációról tehát neki és családjának le kell mondania.

Hát ha még az a kisvárosi tanár, aki vagy magánosoknak, vagy a bankoknak adósa! Jaj neki! A magyar iparos és kereskedő nem restelli, hogy büszkén emlegesse intelligens adósainak névsorát, akár kérdi valaki, akár sem. Hátha még hozzá tanár az illető. Eseteket lehetne felsorolnunk, melyek egyes tanárokat valóságilag lehetlenné tettek, úgy, hogy áthelyezésre lett szükség, mert nyomorult fizetéséből nem tudta terminusát betartani.

A magyarországi középiskolai tanárok testületeinek tekintélyén rákfene módjára rágódik az eladósodás, melybe éppen a miatt kellett elmerülniök, hogy rangjuk tekintélyét fenntarthatassák. Természetesen, hoy a mi üzleti világunk nem ismerve a diszkréciót, hamar utját vágta a tekintély megóvása illetően módjának.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Bosnyák nap.

Hóvizataros zord időben,
 Mig tél fagya a esontba vág,
 Vonulnak messze idegenbe
 Szegény fiuk: magyar bakák;
 Töltött fegyverrel, vont szuronnyal,
 Baktatnak a kemény havon . . .
 — Kik a kandallónál melegszünk,
 Gondoljunk rájuk olykoron!

Hogy mért tépték el innét őket,
 Hol hitves sir tán és gyerek,
 Bizonyonyal nem is sejtí, tudja
 Ez a szegény magyar sereg.
 Parancs jött s nyomban menni kellett
 Bucsurá sem volt alkalom . . .
 — Kik a kandallóuál melegszünk,
 Gondoljunk rájuk olykoron!

Mikor fáradtan dőlnek este
 A kemény deszkaágyra le,

A lelkük hazaszáll epedve,
 S a szemük könnyel van tele,
 És kérdik szomorú keservvel:
 Velünk ki is törődne honn?
 — Kik a kandallónál melegszünk,
 Gondoljunk rájuk olykoron!

Kincstár köpenyje jaj, de vékony,
 Alája fujdogál a szél,
 Magyar bakákkal Boszniában
 Ej, dehogy is tréfál a tél.
 Meggyőtri őket nappal, éjjel,
 Hétköznap és vasárnapon . . .
 — Kik a kandallónál melegszünk,
 Gondoljunk rájuk olykoron!

Köszönt bennünket a karácsony,
 A világ legszebb ünnepe,
 Karácsonyfának gyertya lángja
 Szobánkat fényvel binti be,
 Karácsonyfának fénye mellett,
 Mig szerte árad a meleg,
 Gondoljunk a szegény fiukra,
 Kik messze értünk küzdenek!

Rózsát vegyenek!

Irta: Ida Bock.

A sok ember közül Erik Holmsen egyetlenegy sem ismert s viszont őt sem ismerte senki! Ránéve, aki kicsi vidéki városból jött, hol az egyik nyárspolgár arról is értesült, mikor köt a másik új nyakkendő, ez különös érzet volt. Eleinte alig győzte várni, hogy a fővárosba kerüljön s ime most, mindjárt az első estén, a zajongó utcák lárma, vig élete között, a mellette elrohanó sok ember tömegében olyan elhagyatottnak s elveszítettnek érezte magát, mint a hajótörött a hullámok zajgásának közepette. Egészen elkábultva a sok ujságtól, a sok szokatlan dologtól, Erik Holmsen végre is fényesen világított sörházba menekült; hiszen valahol csak meg kell húzódnia; meg az éhség is derekasan elfogta már. Ugy hallotta, hogy a müncheni korcsmai élet valami különlegesség és erre a szivélyes és barátságos sörözésre már régen kíváncsi volt. Csak ne lett volna ilyen elhagyatott. No de hisz az nemsokára alaposan megváltozik. Fialat ember könnyen talál társaságot, csak legyen meg benne az akarat. És éppen ma oly felette rosszul esett neki az egyedüllét. A bucsu hazulról még a vérében, az idegeiben feküdt. Gépiesen zsebébe nyúlt s onnan a vidéki hir-

VÉGELADÁST nem hirdetek,

bár kézimunka újdonságaim **Karácsonyi ajándéknak legolcsóbban** nálam szerezhetők be. — Hozzávalókban s pamutokban nagy választék. — **Szmyrna-nyírás s montirozások.** gyorsan. — A legszolidabb s ezért a legolcsóbb árak. —
Telefon 783. Tátray Gusztáv, Rákóczi-ut, Orsolya-templom mellett.

Méltánylást a tanárok csak azon szegény zsidó fiukból felvergődött és maga bajaival is folyton küzdő zsidó intelligenciától vár, amelynek érdeke, hogy fiait minél jobb szemmel nézzék az iskolákban. Alap nélkül ugyan, de még is el van terjedve köztük a vélemény, hogy a zsidó fiuk háttérbe szorítottak. Ennek megakadályozására tehát megteszik azt, amit a keresztény középosztály nem szeret nem akar megtenni.

A jogvégeztet osztályok ellenszenvé érthető alappal is bír, amennyiben a jogi tanulmányok rendkívül sokoldalú képzettséget adván, a bölcsészeti karból honunkban kikerült ifjak tagadhatatlanul sok szegletes egyoldalúsággal, sok bárdolatlan nyersséggel teszik magukat ellenszenvessé. Ha még ehhez hozzávesszük a tanárok vagyoni elmaradottságát, nem csodálhatjuk, ha a tanárok nem juthatnak ahhoz a közéleti vezérszerephez, amelyhez őket Apponyi gróf juttatni szeretné.

Hozzá kell venni ehhez azt, hogy a magyar zsenri és mágnásosztály még mindig zárt kasztot képez, melynek csak a magas származás és magas összeköttetések imponálnak. Az igazi demokrácia szelleme a keresztény magyarságnál még sok lenézésben részesül. Már pedig a tanárok legtöbb esetben szegény, nincstelen, sőt nagyon jelentéktelen emberek gyermekei, akik az uri passziókat csak az elbeszélésekből és a regényekből ismerve, nem érzik magukat vonzatva a zsenri üres és haszon nélküli kedvtelése által.

A mi tanári karunk ma csak tudománya, műveltsége és nemzeti érzése

folytán imponálhatna, míg a mai társadalom csak vagyont, hiu csillogást és divatos kedvteléseket akar. Aki ezt nekik nem nyújtja, — attól elfordulnak.

A nemzetiségi intelligencia meg azért fordul tanárai ellen, mert azok nem vesznek részt a tulzó politizálás kalandos veszekedéseiben, hanem a békés munkálkodás alaposságát sürgetik. — Ez a meghasonlás még nagyobb lesz, mert a nemzetiségi formálódóban levő középosztály, a tanárság, sőt a papság többsége is egyre jobban elfordul a federalizmus vezéreink vaklármájától.

Ha tehát azt akarjuk, hogy azt a nagytudást és képzettséget, amellyel a magyarhoni tanári kar rendelkezik, a közélet vezetésére hivatott tanári kar a nemzet érdekében érvényesíthesse, ha a tanárokat csakugyan a magyar közélet vezéralakjaivá akarjuk tenni, akkor tegye tanulmányozás tárgyává az államhatalom a tanárok anyagi állapotát, biztosítsa valamely okos pénzügyi művelettel az eladósodásból való kimekületést, változtassák meg a vizsgarendszert, — tegyék többoldalúvá a tanárképzést és mozdítsák elő a végzett tanárok bejuthatását jobb családokba s a dolog menni fog.

De míg a legkisebb krájleros is büszkén nézi le a koldus tanárt, míg a közép és felsőbb zsenri osztályok kinézik maguk közül még azt a tanárt is, akinek okos felolvasását még az imént megtapsolták, míg az igazi demokrácia szelleme át nem hatja a haza keresztény elemeit, addig marad minden a régiben. A szegényes tudós félrehuzódik s a nagy-

szájú jóllakott üres fejek dominálni fognak ott is, ahol ahhoz semmi joguk sem volna.

Gedeon.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 17.

A képviselőház ma délelőtt tizenegy órakor *Fusth* Gyula elnöklésével ülést tartott, melyben harmadik olvasásban elfogadták a tegnapi megszavazott appropriációt s a külkereskedelmi és forgalmi viszonyok rendezéséről szóló javaslatot. Ezután az elnök megállapította a legközelebbi ülés napirendjét. Ez január 18-án délelőtt tizenegy órakor lesz s az elnöki előterjesztéseken kívül a következő ülés napirendjét fogják azon megállapítani.

Az ülés végén *Mezőfi* Vilmos a resicai bányaszerencsétlenség dolgában intézett interpellációt a pénzügyminiszterhez s a belügyminiszterhez. Megkérdezte, akar-e a kormány gondoskodni arról, hogy a bányatársaságok gondoskodjanak az elővigyázatossági rendszabályokról. Megkérdezte a belügyminisztert, mivel okolja meg, hogy a bányászok szervezkedését nem akarta engedélyezni. Szólt a bányászok rossz kereseti viszonyairól, melyek a napi 16 órai munkaidővel nem állanak arányban s helytelennek mondotta, hogy a balesetekért a társadáról fizetik a kártalanítást?

Wekerle nyomban válaszolt az interpellációra. Elmondta, hogy a jelenlegi bányatörvény nem ad neki jogot arra, hogy a magántársaságokat a higéniai intézkedésekre szorítja. A kincstári bányákban ugyanis megtett mindent eb-

lapnak azt a számát vette elő, melyet édesanyja utolvasmány gyanánt vele adott. Hány-szor gunyolta ki ezt a vidéki ujságot! És ime ma az a darabka papír, hazája, otthona egy kis foszlányának tetszik. Jóformán hízkelde nyugtatta rajt' a tekintetét.

— Rózsát tessék venni, uram, üde, szép rózsát!

Erik föleszmélt. Nem a legvidámabb gondolatokba merülve, teljesen megfélekedett a környezetéről.

Mikor föltekintett, pillantása az asztal előtt álló fiatal leány halovány arcára esett, aki egy egész csokor piros rózsát tartott az arca elé.

— Rózsát tessék vásárolni, uram, friss, piros rózsát! — S ez a néhány szó oly egyhangu, fáradt, majdnem gépszerű hangon hagyta el a keskeny, szintelen ajkakat.

Erik visszautasította.

— Köszönöm, mit kezdjek a rózsákkal?

— Öröjjen rajtuk, uram! Hiszen olyan édes az illatjuk. Vagy adja oda valakinek.

Erik elnevette magát. Tulajdonképp örült rajta, hogy az órákig tartó, szokatlan hallgatás után, amit az idegen tartózkodási hely ráerőszakolt, végre kinyithatja a száját.

— Nincs nekem senkim — válaszolta és ránézett a leányra. Hát csinosnak nem volt mondható. Nagyon sovány, kissé előrehajló; az arca csinos, de szintelen, minden üdeség nélkül. Hamvasszőke haja volt és sötét, bánatos szeme. A leányka egész alakján valami le-

vertség, fáradtság látszott. Valami lemondás, mely fellázadni nem mer. Hiányzik az ereje hozzá.

— Szegény ördög! Az élet nem sok örvendeteseit tartogathatott a számára, — gondolta Erik, miközben a rózsákat határozatlanul kezei között forgatta s végre is a kért pénzdarabot kezébe szorította. Könnyen fellobbanó képzelőtehetsége ismét játékot üzött vele. Nem tudta a leányt visszautasítani s a sötét szemekben felvillanó háláérzés akarata ellenére is meghatotta. Néhány szót váltottak még, azután a leány lassan, gépiesen, élet és öröm nélkül, asztalról asztalra ment, hervadt emberi lény gyanánt, mely üde, virágzó rózsákat árul.

Erik Holmsen Münchenben csakhamar otthonosnak érezte magát. Az első est érzélgősége hamar elrebbent, de az a sörcsarnok, mely akkoriban menedékkül szolgált, törzsvendéglője lett. Minden este fölkereste s minden alkalommal néhány szót is váltott a halvány Bertával, a virágárusleánnyal. Eleinte csak néhány szót, majd mindig többet és többet. Így lassanként megtudta egész élete folyását, kemény, örömtelen gyermekkorát, nélkülözésekkel tele, fénytelen jelenét.

Évek multak. Egy esős, novemberi estén egy fiatal pár szorosán egymáshoz simulva ment végig München fényesen kivilágított utcáin. Tüstént észrevehette az ember, hogy idegenek, mert főképpen a fiatal asszonyka te-

kintgetett jobbra-balra kíváncsian; minden érdeke, minden fölkelte bámulatát. Az egyik sörház előtt, melynek nagy tükörlakain keresztül egész jól be lehetett látni, hirtelen megállt.

— Ide menjünk be, Erik; éhes vagyok s olyan kihívólag int ez a hely! — S karjánál fogva húzta kísérlőjét arra felé.

Férjének arcvonásain felbő vonult végig.

— Ide nem, Teréz — én — majd máshová megyünk! — láthatólag zavarba jött. Ez a fiatal asszonykát még jobban fölingerelte. Ujjával megfenyegette:

— Te!... Édes emlékek? Akkor megéppenséggel bemelegünk! Meg kell néznem a pincérlőket, hátha a tied is köztük van!

Kacagva lépett be s férjének mit volt mit tennie, követte.

Helyet foglaltak. Erik Holmsen gyorsan körülnézett, aztán megkönnyebbülten fellelegzett.

Hála Isten, csupa idegen arc! De hát hogy is lehetne másként; hosszú idő ám a tiz év; azalatt nem egy darab élet zuhan le a feledés örvényébe s csak akkor ébred fel emlékezetünkben, ha a régi színhely újból élénk tárul. Az a pajkos kis felesége! Hogy éppen ide kellett őt bevonszolni! Vajjon mi lehetett a szegény Bertából? Mindezek a dolgok oly régen történtek; a bolondos diákélet, a szegény, halvány leánnyal folytatott szerelmi viszony, aki úgy csüngött rajta, mint valami hűséges ebl Igazi asszony volt, tele önfeláldo-

!! Feltűnő olcsó karácsonyi vásár !!

Barna Jenő

»agyvárad, (Fő-utca) Rákóczi-út Weiszlovits ház.

Szövetek, Blous selymek,

Mosó barchetek, Szörme boák,

Csipkeszövetek Fehérneműek.

Kirakataim szíves

megtekintését kérem.

!! Telefon 241 sz.

XXXXXXXXXXXXXXXX

ben az irányban. Az új bányatörvényt most készíti és ebben gondoskodni fog arról is, hogy vagy kapcsolják ki a társládákból a balesetbiztosítást vagy úgy történjék, hogy a társládák érdekeit ne veszélyeztesse a szervezkedést mindig megengedi a kormány, ha ezt maguk az érdekeltek kéri.

A Ház a választ tudomásul vette. Az elnök bácsuzóul boldog ünnepeket kívánt a Háznak.

Bosnyák-nap Nagyváradon.

A helyőrségi tisztikar ünnepélye.

Amily nagy előszeretettel, buzgalommal készítette elő a nagyváradon katonai helyőrség tisztikara a Boszniában levő fiaink karácsonyi megajándékozására rendezendő mai ünnepélyt, Nagyvárad város közönsége éppen olyan meleg érdeklődést és részvételt mutat a nemes és lélekemelő mozgalom iránt.

Fiaink, a magyar bakák, a távol idegenben, nehéz sor között nem is sejtik, hogy a szerető szívek gondolnak ő reájuk s vállvetve törekse-
nek, hogy édessé, örömteljessé tegyék részükre is a szeretet ünnepét s amíg gondolatuk elszáll ide, a meleg otthonba, ugyanakkor nem felejtkeznek meg róluk azok a jó lelkűk, akik mély sajnálattal kísérték távozásukat.

A mai bosnyák-nap szép lesz s eredményében is méltó a nemes eszméhez és célhoz.

A rendezőség már gondoskodott, az ünnepélyt megelőzőleg, hogy mielőbb részestüljenek derék bakáink karácsonyi ajándékban. Tegnap egyelőre 200 koronát, 400 pár téli keztyűt és 1400 pár meleg téli harisnyát küldött a rendezőség Mostárba, a 37. gyalogezred 3. zászlóaljának.

A mai Bosnyák-napra a Kereskedelmi Csarnok dísztermét pazarul díszítették fel. A városi villamos mű pedig gondoskodott a terem tündéri kivilágításáról. A napokban tartott narancsvirág-est villamos berendezését teljesen meghagyták, sőt még pótolták. A díszleteket a

zással, mindig csak adva, anélkül, hogy érte bármit is követelne, különös, lágy, szende, gyengéd lélek minden erély nélkül. Az a leány nagyon, nagyon szerette s háladatos volt minden egyes jó szóért! Mikor egy év múlva haza kellett mennie, egész csendben, némán távozott; szemrehányás nélkül, panasz nélkül, hálatalan a boldog időért, mit a férfinak köszönhetett!

Hogy felelevenedett minden a lelkében! Hiszen végképpen sohasem felejtette el a halvány, szende leányt; talán azért, mert azóta sem találkozott egyetlen nővel sem, aki úgy szerette volna, mint az. De hát az élet háttérbe tolta a képét. Az élet letiporja érzelmeinket és mi, mi eltűnjük, mert — mert a hasznunkra válik.

— Vegyen uram rózsát, friss piros rózsát! — Erik Holmsen összerázkódott s ijedten felpillantott. Az a hang! Előrehajlott alak-
kal, halvány arca meg színtelenebb és fáradtabb, szemében reménytelen bánattal, úgy állott előtte az a Berta, éppen úgy mint tíz évvel ezelőtt, odatartva eléje a rózsákat, az elvirult, elhervadt nő, az üde virágzó rózsát!

— Vegyen uram rózsát, friss piros rózsát! — olyan édes az illatjuk — ajándéknak a kedvesének!

— Oh igen — ejnye be remek rózsák! — S vágyakozva nyujtotta ki utánuk kezét a fiatal asszony Erik a kért összeg kétszeresét csuszattatta a sovány kézbe. Meglepetve, öröm-

Szigligeti-színház bocsátotta rendelkezésre, míg *Jelnek* Ferenc műkertész drága délszaki nővényekből valóságos tavaszt varázsol a ragyogó pompa emelésére. A díszítéshez *Huzella* Gyula remek dísztárgyakat szolgáltatott át, ami szintén emeli az ünnepély fényét.

Mint már irtuk, a teremben díszes sátrak lesznek felállítva, amelyekben élvezeti cikkeket, dísztárgyakat, emlékeket előkelő urhölgyek bocsátanak a résztvevő közönség rendelkezésére, csekély összegek fejében. Mivel az összes cikkek és tárgyak adományokból gyűltek be, az azokért befolyó összegek a nemes célra fordíthatnak.

A programmszám egygyel bővült, mert egy tizedik sátor is lesz: tombola-sátor.

Az egyes sátrakban a következő urhölgyek és urleányok árúsítanak.

1. *Buffet*, (kiállítja a 37-ik gyalogezred.) Grünzweig Artur altábornagy, özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, Moskovits Miksáné, Obermayer Erivald kapitányné, Kun Frigyes kapitányné, Sokoll René alezredesné, Feldmann Miklós törzsorvosné, Maller Károly kapitányné, Ettel Jenő főhadnagyné, Papp Kovács Ferenc főhadnagyné.

2. *Pesszós-pavillon*, (kiállítja a törzskar.) Schmid Hugó alezredesné, Böszörményi József kapitányné, Bánel Aurél kapitányné.

3. *Cukrászda*, (kiállítja a hadapród iskola.) Bánffy Zsigmond őrnagy, Janesó Árpád századosné, Major Ödön századosné, Hoós Kálmán főhadnagyné, Bánffy Iluska urhölgy, Dezső Lajos századosné.

4. *Teaház*, (kiállítja a 37-ik gyalogezred.) Burián Lajos alezredesné, Edelmann Lipót őrnagy, Wintornitz Mór őrnagy, Des Echerolles István főhadnagyné, Kölner Guido főhadnagyné.

5. *Magyar csárda*, (kiállítja a m. kir. 4-ik honvédezered.) Kirch Árpád alezredesné, Bán Lajos őrnagy, Solmetz Károly századosné, Arkén Mihály főhadnagyné, Palotay Armánd főhadnagyné, Putnik Béla főhadnagyné, Sztréska Imre főhadnagyné, Pauer Mihály századosné, Neményi Zsigmond századosné.

6. *Sörcsarnok*, (kiállítja a m. kir. 4-ik honvéd gyalogezred.) Pernecky Jenő ezredesné, Aba Illés őrnagy, Schwarcz Géza őrnagy, Balogh Barna századosné, Falk Ferenc főhadnagyné, Wirth János századosné, Aba Irén és Alice urhölgyek.

7. *Virág-pavillon*, (kiállítja a 2. honvéd hu-

teljesen köszönte meg az adományt, majd gyors pillantás subant végig a férfi arcán, mely gyorsan a rózsák fölé hajolt. A lány lassan tovább indult, távoztában félénken még egyszer visszapillantott. Vajjon megismerte-e? Hiszen akkoriban fiatal, bujasztalan legény volt s azóta az élet komolysága bizonyára rányomta bélyegét — és mégis —; rá vallott, nagyon rá vallott, hogy most, midőn életében az ő számára már semmi helyecske nincs, meg nem ismert. Szegényke! fáradtan, bágyadtan vándorogott asztalról-asztalra; lassan, halkán, panaszkeppen érte Erik fülét a szó:

— Rózsát vegyenek, friss piros rózsát! — Aztán már csak azt látta, hogy a leány csendesen kioson az ajtón.

A fiatal ember kissé hirtelenül fordult vigan csacsogó, kis feleségéhez. Végtere is — ilyen az élet! Ez volt a mult, és itt, aki mellette ül — ez az élet. Felemelte habzó sörös poharát, mélyen belenézett szőke felesége szemébe és:

— A jelen, Teréz — és a jövő! — Aztán nagy kortyot ivott.

Odakint pedig az utcán, az esőben egy fáradt, elhervadt asszony állott s reménytelen bánattal szemekkel nézett ke a fiatal párra. Kezeivel görcsösen megszorította az égő piros rózsákkal teli kosarat. S hullott rá a hideg őszi eső.

— Rózsát vegyenek — üde, piros rózsát!

százezred.) Viczián Elek századosné, Eleméri István, századosné, Maraovits István, főhadnagyné. (Huszár-
ezred) Szeőke Bálint, századosné, Csécsi Nagy Imre, századosné.

8. *Török kávéház*, (kiállítja a 19. tüzérezred) Dieterich Rezső, ezredesné, Rozenzweig János, őrnagy. Jenisek Károly, kapitányné, Hubert Károly őrnagy. Jabel Miksa, századosné, Sokoll Margit urhölgy.

9. *Dokánytársaság és mozgó posta* (kiállítja a 37. gyalogezred.) Prey Herman, kapitányné, Dr Roth Jenő, ezredesné, Wagner Géza, főhadnagyné, Velvart Lipót főhadnagyné, Lausch Adél, Kappel Micike.

10. *Tombola*. Mártonffy Bogdán, Siket Ilonka s a többi jelentkező urhölgyek.

Az agilis rendezőség ezeken kívül kedves meglepetésekről is gondoskodik.

A pompás bazar-ünnepély ma este 5 órakor kezdődik s a belépő-díj 1 korona személyenkint.

A kereskedésekben már tegnap megkezdtek a gyűjtést.

A rendezőséghez tegnap ujabban a következő adományok érkeztek: Leszámitoló- és Jelzáloghitelbank 100 kor., Biharmegyei Kereskedelmi, Ipar- és Terményhitelbank 50 kor., Hofbauer Pál és az osztrák-magyar bank tisztviselői 20 kor., a »Bihoreana« takarékpénztár 25 kor., Haraszi Károly (Sas kávéház) 50 kor., Bleyer Antal 20 kor.

Természetbeli adományokat küldtek: Bognár Sándor, Lőrinc Mór, Strohmayer Pál, Sonnenfeld Adolf, Láng József, Silbermann Ignác, Horváth Mór, Bognár Sándorné, Salamon Benedek.

Andrássy és Jekelfalussy audienciája. Bécsből jelentik, hogy tegnap nemcsak gróf Andrássy Gyula, hanem Jekelfalussy tábornagynagy, honvédelmi miniszter is kihallgatáson volt a királynál. Ez alkalommal a honvédelmi miniszter előterjesztette az 1909. évre való ujonckorról szóló két törvényjavaslatot, a melyekben a rendes ujonclétszám megajánlásáról van szó. A létszámemelés kérdésének végleges rendezése a *véderbítörvényről szóló új törvényjavaslatnak van főtartva*, amely tíz évre állapítja meg az ujonclétszámot. Ennek tárgyalásánál a magyar országgyűlés érvényesítheti az alkotmány biztosított jogát, hogy a védőkötelezettség teljesítésének módjára vonatkozóan feltételeket köt ki. Most fogjuk megtudni, hogy Andrássy audienciája nyomán mennyiben érvényesítheti a parlament ezeket a dolgokat.

A bankbizottság. A bankbizottság hét-
főn délután hat órakor ülést tart, melyen valószínűleg már ismeretessé lesz, mi Andrássy bécsi utjának a bankkérdésben az eredménye. A bizottság azonban érdemi tárgyalásokat csak az osztrák-magyar banknak a szabadság meghosszabbítására vonatkozó kérésének beérkezése után teszi.

A pénzügyi bizottság ülése. Tegnap délelőtt a pénzügyi bizottság ülést tartott Széll Kálmán elnöklete alatt. Az ülésen a közadók kezelésére vonatkozó javaslatot tárgyalták és el is fogadták.

A dancsházai rablógyilkost elfogták.

Az áruló oláh-táncos.

Két heti lázas nyomozás után a hajduböszörményi csendőrségnek tegnap sikerült elfognia a dancsházai terménykereskedő gyilkosát. Annak idején mi is megemlékeztünk róla, hogy *Harangi Pál* dancsházai kereskedőt Debrecenből hazajövet a dancsháza—debreceni uton kirabolta és agyonverték. A kereskedő hulláját

másnap találták meg a vásárba igyekvő emberek, akik előbb részeg embernek tartották és úgy hívták fel rá a közeli kocsmáros figyelmét. A csendőrség csak másnap kezdhette meg a nyomozást.

Az első nyomok eredménytelenek voltak. Erre mozgósítva lett Hajdu, Szabolcs és Bihar-megyék csendőrsége. A három vármegye csendőrsége vállaltva munkálkodott. A nyomozó csendőrség dacára a legnagyobb szorgalommal folytatott nyomozásának mindössze annyit tudott meg, hogy az illető gyilkos azonos volt azzal a fiatal emberrel, aki Harangival a szerkén volt. Ezt a fiatal embert pedig Harangi Berettyóújfaluban fogadta fel szolgának. Ez a fiatal ember azonban a gyilkosság után nyomban eltűnt.

A csendőrségnek már úgy látszott, hogy meg kell elégednie a fenti eredménnyel, amikor a nyomozást vezető Ballács József hajduböszörményi csendőrőrmesternek tudomására jutott, hogy a Harangi Pált kísérő fiatal ember, aki azóta nyomtalanul eltűnt úgy került Harangi Pálhoz, hogy Berettyóújfaluban egy kocsmában ügyes oláh táncokat produkált és ez megtetszett Haranginak s nyomban felajánlotta neki, hogy ő alkalmazni fogja.

A csendőrség ezen a nyomon indult el. Kipuholták azt is, hogy ez a jó oláh táncos lakodalomban szokott megjelenni és ott pénzért szokta produkálni az oláh táncokat. Ilyen szereplései alkalmával mindig más és más nevet mondott be a táncos, mert a lakodalom után rendszeren nem üres kézzel, de nyomtalanul szokott eltűnni.

Leginkább szerette használni Mátyos István, Arany István és Horváth Mihály árneveket. A legutolsó táncprodukciója alkalmával azonban tévedésből a valódi nevét Oláh Istvánt mondta meg.

A csendőrség most már megtudta azt is, hogy Oláh István 18 éves csavargó a szatmár-megyeyi Sárközujlak községből való és kitűnően beszéli a magyar és román nyelvet. A csendőrségnek most már minden nyom a kezében volt s könnyű szerrel csiphette meg a gyilkost.

A tettes kinyomozása után most már teljesen alaptalanná vált az a gyanu, mintha a gyilkosságot maga Harangi Pálné követte volna el valami cinkostársával. Haranginé ellen minden vizsgálatot megszüntetett a hatóság.

A gyilkos kézrekerítésében legnagyobb része Ballács József hajduböszörményi csendőrőrmesternek van, aki kezdettől fogva nagy ügyességgel és ambícióval vezette a nyomozást és még akkor is bizott a sikerben, amikor már mindenki lemondott róla.

Balkáni bonyodalom.

London, december 17. A Daily Telegr. egy vezércikkben, melyben Angolországot védelmezi ama szemrehányás ellenében, hogy Ausztria-Magyarországgal szemben állítólag ellenséges magatartást tanusít, eltér eddigi álláspontjától, amennyiben nem követeli többé, hogy Szerbiának és Montenegrónak bosnyák területen át kell összekötötést kapnia, hanem kijelenti, hogy erre a szandzsák is alkalmas. A Daily Telegraph-vel állítja, hogy Ausztria-Magyarország barátainak indítványára meg fogják kísérelni, hogy Törökországot pénzbeli ellenszolgáltatásokkal rábíják arra, hogy a szandzsákot, melynek Törökországra nézve nincs értéke, engedje át Szerbiának vagy Montenegrónak.

Anglia, feltéve, hogy Törökország kész a tárgyalásokba belemenni, hajlandó arra, hogy a tervet támogassa Ausztria-Magyarországnak ilyen nagylelkű eljárása megszüntetné Szerbia elégedetlenségének okait és meggyőzné arról, hogy Ausztria-Magyarország nem óhajt az aegai tenger felé terjeszkedni tovább és Olaszország megnyugtatása által hozzájárulna ahhoz, — hogy a hármasszövetség továbbra is fennmaradjon.

Berlin, dec. 17. A Voss. Ztg. jelenti: Orosz körökből hallatszik, hogy Ausztria-Magyarországnak, hogy közelebb jusson az orosz állásponthoz, az a szándéka, hogy Szerbia és Montenegró javára a határok kiigazítását hozza javaslatba.

Aerenthal állása megrendült.

Berlin, dec. 17. A Tageblattnak jelentik Bécsből: Komoly politikai körök véleménye szerint Aerenthal állása megrendült s Aerenthal a boszniai akció lebonyolítása után le fog mondani állásáról még abban az esetben is, ha sikerülne neki az összes nehézségeket elhárítani. Aerenthalnak azt hányják föl, hogy az annexiót nem készítették kellőképpen elő.

London, dec. 17. Konstantinápolyból jelentik, hogy a porta és Ausztria-Magyarország között való közvetlen tárgyalás jövő szombatou kezdődik meg. Pallavicini őgróf reméli, hogy addig részletes utasításokat kap Bécsből.

Szalonki, dec. 17. A török kormány megengedte, hogy a szerb hadsereg számára Oroszországban vásárolt 3000 lovat török területen szállítsák Szerbiába. Az első szállítmány 500 lóval holnap érkezik Szalonikiba.

London, dec. 17. A Voss. Ztg.-nak jelentik orosz körökből, hogy Ausztria- és Magyarország közeledni fog Oroszországnak Szerbia és Montenegró kárpótlása dolgában elfoglalt álláspontjához s indítványozni fogja mind a két ország határának kiigazítását. Szerbia Drina határát a szerb kívánságoknak megfelelően fogják rendezni, épp úgy Montenegró is jelentékeny határkiigazítást kap Hercegovinában.

Karácsony a postán.

A postalgazgatóság a közönséghez.

A m. kir. posta- és távirda igazgatóság Nagyváradon a karácsonyi és újévi ünnepek küszöbén a következő figyelmettesítést teszi közzé a postai csomagok célszerű csomagolása, helyes címzése tárgyában.

A karácsonyi és újévi rendkívüli csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja.

Különösen szem előtt tartandók a következők:

1. Pénzt, ékszert, más tárgyakkal egybe csomagolni nem szabad.
2. Csomagolásra faláda, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyú tárgyakkal pedig erős csomagoló papir használható.

Vászon vagy papirburkolattal bíró csomagokat, göb nélküli zsineggel többszörösen és jó szorosan át kell kötni, a zsineg keresztelési pontjain pedig pecsétviaszsal kell lezárni.

3. A címzésnél a címzett vezeték és keresztnévnek vagy más megkülönböztető jel-

zésnek (pl. ifjabb, idősebb, özv., stb.) továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitételére kiváló gond fordítandó; a Budapestre és Bécsbe szóló küldemények címirataiban ezenkívül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtó jelzés stb. ki- teendő.

A rendeltetési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges.

4. A címet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím fatáblácskára; bőrdarabra vagy erős lemezpapírra írendő, melyet tartósan a csomaghoz kell kötni és erősíteni.

A papirlapokra irt címeket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani.

Felette kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címirat összes adatait feltüntető papirlap legyen magában a csomagban is elhelyezve arra az esetre, hogy ha a burkolaton levő címirat leesné, elveszne, vagy pedig olvashatatlaná válnék, a küldemény bizottsági felbontás útján a jelzett papirlapról leolvasható cím alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen.

Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját nevét és lakását a csomagon levő címirat felső részén is kitüntesse.

5. A személyszállító vonatok rendszeren közlekedésének biztosítása céljából f. évi december 19-től 24-ig a postai csomagok nagyobb részét a vasuti fővonalokon nem a rendes mozgópostákkal, hanem gyors-tehervonatokban rendszeresített külön csomagszállító menetekkel szállítjuk. Ezen körülmény a nagy csomagok szállításában némi késleltetést idéz elő. Hogy a rendszerint ajándéktárgyakat tartalmazó postai csomagok mégis idejében rendeltetési helyükre szállíthatók legyenek, kívánatos, hogy a közönség a csomagokat ne az utolsó napon, hanem egy-két nappal előbb adja fel.

6. A csomagok tartalmát úgy a címiraton, mint a szállítólevelen szabatosan és részletesen kell jelezni.

Budapestre és Bécsbe szóló élelmiszereket, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat, (busnemű, szeszes-italok stb.) tartalmazó csomagok címirataira, nemkülönben az ilyen csomagokhoz tartozó szállítóleveleken a tartalom, minőség és mennyiség szerint kiírandó, — (pl. szalonna 2 kgr., egy pulyka 3 kgr., 2 liter bor stb.)

A tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivetése szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja.

Siket Traján, s. k.

UJDONSÁGOK.

* **Báró Gerliczy Félix** attasé. A király öfelsége báró Gerliczy Félixet, b. Gerliczy Ferenc deszki nagybirtokos fiát és Gerliczyné unokáját, a konstantinápolyi nagykövetséghez attasévé nevezte ki.

* **Nagy köd.** Tegnap egész nap kellemetlen s az egészségre káros köd ereszkedett le Nagyváradra. Reggel 7 órakor még szép tiszta idő volt s pár perc alatt sűrű köd borított el mindent. A szabad közlekedést nagyon gátolta a nagy köd, amely bátran beillett volna Londonba. Oly sűrű volt a köd, hogy a kivilágított torony-órákat sem lehetett látni. A villamos kocsik egész napon égő lámpákkal közlekedtek s még így is állandóan szólt a kocsivezetők csengője, hogy ezáltal figyelmeztessék a járókelőket a villamos közeledtén.

* **Biharmegye közgyűlése.** Biharmegye közgyűlésének második napja nagyon gyér érdeklődés mellett folyt le tegnap. A tárgyalás alá kerülő ügyeket jobbadán a tisztviselők szá-

vasták meg, vagy utasították el. Természetes, hogy az állandó választmány javaslata dominált mindenben. A második napon tárgyalás alá került 560 ügy, elképzelhető, hogy mily automatikus gyorsasággal pergette le az ülés, ha tekintetbe vesszük, hogy 9 órakor kezdődött és már 1 órakor vége volt. Különböző jelentőségtebb ügy egyáltalán nem került tárgyalás alá.

* **A város jövő évi költségvetése.** A városi tanács már hétfő óta napokig tárgyalja Nagyváros jövő évi költségvetésirányzatát. Tegnap befejezték a kiadási tételket s még a bevételek megállapítása van hátra. Ezzel pár nap alatt végeznek s a jövő héten a pénzügyi szakbizottság veszi tárgyalás a budgetet.

* **A magyar nyelv tanításának törvényét életbeléptették.** A magyar nyelv tanítására vonatkozólag hozott törvényeket Apponyi Albert gróf miniszter most lépteti életbe. Erről körrendeletileg értesítette az összes tanfelügyelőket és iskolafenntartó hatóságokat. A miniszter e rendelete mellé csatolta az utasítást is melynek alapján a magyar nyelv tanítását sikeresen lehet teljesíteni. Ez az utasítás megtartása esetén a tanítás olyan eredményeket ér el, hogy már a negyedik osztályban a tanuló gondolatait magyarul tudja leírni és előszóval előadni. Ez az utasítás azonban nem kötelező feltétlenül, mert ott, ahol a tanító jobb módszert tud a tanításra, ott mellőzni lehet. Apponyi Albert gróf miniszter rendeletében meghagyja, hogy a magyar nyelv tanítását a törvény intenciójának megfelelőleg kell fogantatni és ott, ahol azt tapasztalják, hogy az eredmény a tanító rosszhiűségére, vagy hanyagságára miatt nem kielégítő, a tanító ellen a legszigorúbb fegyelmi vizsgálatot kell megindítani. Egyidejűleg az iskolafenntartó egyházi hatóságok szintén kaptak egy leiratot, melyben a miniszter elvárja, hogy az iskolákban olyan tanterveket alkalmazzanak, akik a magyar nyelv tanítását teljes felkiismeretességgel fogják teljesíteni. A folyó, valamint az 1909—1910. tanévben a törvények még teljes szigorral nem fognak életbelépni. Ezek az évek arra vannak kijelölve, hogy a tanítók megtegyék a kellő átmeneti intézkedéseket. 1910—1911. tanévben azonban a törvény teljes hatállyal fog életbelépni. A tanfelügyelőnek egyszersmint kötelességévé tette a miniszter, hogy az illető jóhiűségleg eljáró, de a kellő eredményeket nem produkáló tanítókat lelkiismeretesen és szívesen világoztassa fel.

* **Városi árvák a tanonc-otthonban.** Az inas-otthon felügyelő bizottságának keddi üléséről hozott közleményükbe némi zavaró hiba csuszott be. Azt írta ugyanis, hogy a városi árvaházból jelenleg 4 árva van az inas-otthonban elhelyezve. A városi árvaházból egyetlen árva sincsen az inas-otthonban, mert a városi árvaház közvetlen adja ki a mesterekhez tanoncokul az erre alkalmas növendékeket s az árvaház gondoskodik ruházatukról is. A tanonc-otthonban levő négy árva tanoncot a városi árvaház adta be az otthonba, mivel ezek nagyvárosi illetőségűek.

* **Megvizsgálják a villamos oszlopokat.** A kedden éjszaka Bethlen-utcán történt balesetből kifolyólag a rendőrfőkapitány megkereste a városi villamos mű, a városi vasút részvénytársaság és a posta- és távirda igazgatóságát a végből, hogy a város területén levő összes villamos áram vezetésére szolgáló huzalt s az ezt tartó készülékeket sürgősen vizsgálják meg s a szükséges megerősítéseket s egyéb

munkákat azonnal eszközölkék, nehogy a tegnapi este ismétlődése esetleg még emberéletet is követeljen áldozatul.

* **Egy fiatal leány halála.** Ragány János városi főszámvevőt és családját megrendítő gyász sujtotta. A család személynét, az alig 14 éves szép leányát Iczukát elragadta a kélrelehetetlen halál. Házilott mintegy 8—10 nappal a skarlát támadta meg a kis leány szervezetét, amelyhez még a roncsolótoroklobb is fellépett s a gyilkos betegség tönkre tett egy viruló fiatal életet. A kisleánya a nagyvárosi ref. tanítónőképző első évfolyamának volt a növendéke. Temetése ma, dec. 18-án délelőtt 10 órakor lesz az Uri-utca 54. számú gyászházból.

* **Hangverseny a boszniai legénység javára.** Karácsony másodnapján szombaton este nagyszabású hangversenyt rendez házi-zredünk zenekara a »Pannónia«-vendéglő összes helyiségeiben. A hangverseny tiszta jóvedelme a boszniai zászlóalj legénységének lesz juttatva. A közönség, tekintve a zenekar elsőrangú produkcióit, bizonyára nagyszámban fogja felkeresni ez alkalommal a »Pannónia«-éttermet. Jelezzük, hogy belépti díj nincs. Bővebbi a falrag-zokból.

* **Kifosztott nyaraló.** A csatárihegy közbiztonsága úgy látszik nagyon rossz kezekben van az ottani kerülnél. Tegnap reggel virradóra ugyanis a csatári hegyen egy kedélyes, de a körülményekre mindenestre ismerős betörő társaság garázdálkodott. Magyar Gyula szőlőbirtokos nyaralója a tél folyamán teljes berendezéssel állt a hegyen a kerülnél őrizete alatt. Tegnap reggelre a szomszédos szőlőtulajdonosok meglepődve konstátálták, hogy a nyaraló ajtaja fel van törve s bent nagy rendtelenségben hever minden össze-vissza. Magyar Gyula az esetről értesülvén azonnal kiment a helyszínére. Megállapították, hogy a betörők négyen lehettek és zavartalanul dolgoztak, mert a nyaralóban levő egy hordó bort is csapra ütötték és megkóstolták, sőt a szobában talált szivarokat is megdézsmálták. A télire eltett szőlőből 110 kötést vittek el. Az edényeket és ágyneműket testvériesen meglelezték és felét meghagyták a tulajdonosnak a többit elvitték. A kár pár száz koronára tehető. Érdekes, hogy a tulajdonos a kár konstátálása után a vincellérjéhez a következő szavakkal fordult: — Te semmirekélő miért nem hagytad itt a kulcsot! Most lásd összetörték a régi jó záromat. A rendőrség nyomoz.

* **Véres oszta egy falu népe között.** A folyó év elején voltak Vizesgyán községében az előjárói tagválasztások. Ez a választás két részre osztotta a községet s volt egy Papp Demeter és egy Albuoz György párt. A választásokon a Papp Demeter pártja győzött, amiből kifolyólag véres verekedés lett a két párt között. Az igazoló választmány a választást megsemmisítette. Az új választás tegnap volt megtartva Vizesgyán községben, amikor ismét a Papp Demeter pártja győzött. Választás után megint nagy verekedés lett és most Papp Demeterék az Albuoz pártiakat teljesen leverték. A verekedés a Lieber-féle kocsmában folyt le még pedig oly nagy arányban, hogy a külsőben a verekedéshez hozzászórt vizesgyániak még olyat nem láttak. A verekedést Osváth János éjjeli őr vezette. A verekedők késekkel, botokkal és revolverekkel voltak felfegyverezve. A csata színhelyén egy Aburdán György nevű ember maradt, aki össze van teljesen szurkálva. Aburdánt revolverből meg

is lötték. Az Albuoz György pártjának minden tagja megsebesült. Tegnap a megvert párt feljelentést tett a törvényszéknél a Papp párt ellen. A feljelentésben tulajdonképp a fél falu népe be van panaszolva.

* **Fegyelmi ülés a városnál.** Nagyváros város fegyelmi választmánya ma, dec. 18-án délután 3 órakor ülést tart, a főispán elnöke alatt. Ez alkalommal Fodor Márton járványkórházi felügyelő fegyelmi ügyét tárgyalják.

* **A pincér-szakiskola segélye.** A nagyvárosi szállodások, vendéglősök, kávéosok és kocsmárosok ipartársulata az általa tartott pincér-szakiskola segélyére évi 400 korona segélyt kér Nagyváros városától. A város eddig is támogatta a pincér szakiskolát s valószínűleg most is gondoskodik költségvetésében megfelelő segélyről.

* **Bosnyák estély a Pannónia-kávéházban.** Szombat, vasárnap és hétfőn este nagy jótékonycélu bosnyák-estély lesz a 37. gyalogezred és Hamza Gyuszi zenekarának közreműködésével, a hétfői estély tombolával lesz egybekapcsolva, melynek kisorsolandó tárgyai Wallerstein Bémet téri kirakatában láthatók. Mindhárom estély összes bevételének 10 százaléka a bosnyák katonák jótékony céljára lesz fordítva.

* **Az osztályorsójáték húzása.** A tegnap kihuzott számok közül a következők nyertek nagyobb összegeket:

3000 koronát nyert: 48693.
2000 koronát nyertek: 49127 82282.
1000 koronát nyertek: 44815 123885.
500 koronát nyertek: 75778 92511 120673.
300 koronát nyertek: 6034 18700 20912
28335 31952 32097 36008 37332 39083 40045
47321 43202 56346 72159 75903 76633 80162
80232 92711 92724 96876 103964 114456
122674 124274.

* **Találtak egy kendőt, továbbá egy erszényt, néhány illér pénztartalommal.** Az igazolt tulajdonosok átvehetik a rendőrségen, I. omelet, 7. sz.

Névjegyek

a legizlésebb kivitelben megrendelhe-

tők SEBŐ IMRE könyvkereskedőnél

Nagyváradon, Rákóczi-ut.

* **Orteum és mozgófénykép előadások a Nemzeti éttermében.** December 15-től minden este a Nemzeti szálloda éttermében orteum-előadások elsőrendű attrakciók 5 nő, 5 férfi addig is naponta mozgófénykép előadások fognak tartatni. A mai műsorból különösen kiemelendők: Eugénia k. a. kuplé énekesnő, C. Morgeé komikus, The two Charli's angol zenebohócok (egy nő egy férfi), Vida Bözke nemzetközi ének és táncosnő, La belle Bogdán sodrony művésznő, Mr. Charles éneklő bohóc, a közkedveit kuplé király, Eleki nővérek ének és tánc duett, Raab S. ur karmester. Kezdeté este 9 órakor — szabad bemenet. Fentartott helyek.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Koldusdiák.
Szombat: Paradicsom.
Vasárnap d. u.: Szerencse fia, este: Szép Gárdista.

A szép gárdista. Valóban bájos, megkapó mese az, amit a »Szép gárdista« előadása tár a publikum elé. Egy német hercegség palotájában játszik a darab. A hercegnő kijelentette, hogy ahhoz megy csak férjhez, aki még női ajkát nem csókolta soha. A hercegnő meghódítására a szomszédos birodalom trónörökösé vállalkozott. E körül a kedves mese körül szövődnek kájos, politikai jelenetek. — A darab muzsikája méltó a szöveghez; gyönyörű melódiákban gazdag, eleven és változatos. A premierre már most lehet jegyet váltani.

A szerencse fia. A színházi pénztárnál már tegnap megkezdődött a jegyváltás a vasárnap délutáni előadásra. Az érdeklődés érethető és természetesen. A Szerencse fia olyan kitűnően sikerült színpadi munka, hogy a közönség okulni és mulatni egyaránt tud benne. Kacagtató figurái, élethű jelenetei, ötletei, helyzetei mindvégig derűtséget fakasztanak a nézőtérben.

IRODALOM.

A gyermek-erkölcsök szülése. Ily címmel igen fontos témáról ír könyvet Bodnár János. Ha a gyermekekben meg tudjuk erősíteni az erkölcsi érzéket, akkor a jövő nemzedékét megmentettük a maihoz hasonló erkölcsi súlyvesztéstől. A szerző a következő előfizetési felhívást bocsátotta ki: »Szülők és tanítók naponként szomorúan tapasztalják, mennyire eldurvultak a gyermekek s mily nagy a visszaesés már a gyermekkorban az erkölcsi téren. Gyökeres és sürgős intézkedésre van itt szükség úgy a szülők, mint a tanítók részéről. Ezzel a kérdéssel foglalkozik minden oldalról az a legújabb könyvecském, amelyet a fenti címen most rendezek sajtó alá. Jól tudom, hogy a komoly könyvek ma nem igen kellenek. S talán a korszellemben van, hogy a maga mulattatására »másmilyen« könyveket szerez be az ember. Ámde komoly szülő és tanító néha-néha komoly könyveket is áttanul a saját gyermeke érdekében. Bizalommal kérem azért m. t. kartársamat, hogy a hasznos utbizágításokat tartalmazó könyvecskét a szülők és ismerősei körében terjesztse s ezáltal a saját gyermekeinket is vesszedelmesen fenyegető bajnak a továbbterjedését megakadályozni sziveskedjék. A 4—5 nyomtatott ivre terjedő könyv ára 1 korona lesz s minden eladott példány után 10 fillért adok a Biharmegyei Tanítók Háza javára. Nagyvárad, 1908. december hó. Teljes tisztelettel Bodnár János.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Képtárlat a megyeházán. A szombat délelőtt megnyíló képképzőművészeti tárlat minden készen van. A megyeházán ma délután a művészbarátok és újságírók előtt be fogják mutatni a tárlatot. A megnyitás szombat délelőtt lesz Glacs Antal főispán védnöksége alatt.

Igazságszolgáltatás.

Kukorica-tolvaj. Gyenge József csökmői lakos 3 mázsa kukoricát lopott s azt okt. 2-án 9 forintért eladta. Ezért a törvényszék 2 hónapi fogházra ítélte.

Pénzhamisító paraszt. Bogyós Lázár belényesi ember arra határozta el magát, hogy nem jár többet munkába, hanem e helyett pénzt, nevezetesen koronásokat fog csinálni. Meg is próbálkozott vele, azonban ez sehogyse sikerült neki, mert mindjárt az első alkalomkor rajta vesztett s október 28-án megtörtént ellene a bűnvádi feljelentés s a tegnapi tárgyaláson Csulyok Béla a törvényszék határozatának

megfelelően 6 hónapi fogházban állapította meg a büntetést. A vádat Vattay József dr képviselte.

Többszörös váltóhamisító. 26 váltóhamisítással lett vádolva Pántos Péter horniceli lakos, ki foglalkozásként üzte a váltóhamisítást. Felkérte ugyanis Bursán Mitrut, Kuk Jánost és Popa Mitrut, hogy írjanak neki egy váltóalá. S miután az megtörtént ő saját maga állított ki még 25 ilyen váltót, hol kifizetve, horgatva egyiket vagy a másikat. A váltókat a »Bihoreánában« és az »Élesdi Takarékpénztárban« számítottatta le. Körülbelül 1033 forintot szedett ez uton össze Pántos Péter, míg végre rajtacsípték és feljelentették. Tegnap került az ügy a törvényszéki tárgyalásra, melyet Csulyok Béla vezetett. A vád szerint, mit Vattay József képviselt a vádlottat 26 rendű váltóhamisítás terheli. Megkezdődött a vád bizonyítása, melynek alapján 3 váltóhamisítás teljes bizonyossággal megállapított, a többire nézve nem volt elegendő bizonyíték. A törvényszék Pántos Pétert 2 évi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint a védő fellebbezést jelentett be.

TÁVIRATOK.

A resicai bányakatasztrófa.

Resica, dec. 17. A mentés munkáját nagy erővel folytatják. Ma a vizsgáló bizottság érkezett Dománba éppen akkor, a mikor az egyik tárnából kiemeltek egy megszenesedett holttestet. Eddigi megállapítás szerint tizennégy a halottak száma.

A carracasi zavargások.

Newyork, dec. 17. A carracasi zavargásokról jelentik továbbá, hogy a városban szürkülettel délután 1 óráig a tömeg uralkodott, amelynek azonban nem volt vezére. A kormány csapatokat vett igénybe a rend helyreállítására. Gomez a néphez intézett manifesztumot olvasott fel, mire a tömeg megnyugodva szétszórt. Az »El Constitutional« lap alkalmazottai ellen megindították az eljárást, mert azzal vádolják őket, hogy a tömegre lőttek, a zavargások okozói lettek. A lap beszüntette megjelenését. Carracasban ennél fogva nem jelenik meg újság.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői

— Délután 4 órakor. —

Budapest, dec. 14.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, dec. 14.

Oszták hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitoló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Oszták-m. államvasúti részv.	—	692.25
Közúti vasút	—	562.—
Városi villamos vasút	—	269.—

REGÉNYCSARNOK.

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE.

(Folytatás.)

13.

A szegény, szenvedélyektől elragadtatott hölgy még csak álmodni sem tudta, hogy a szerény becsületes fiú törekvése hová irányul.

Az alkalom nem soká késett, egy gyönyörű májusi délután Filemonék meglátogatták Baraczkékat, mely alkalommal Emikének egyszerre csak eszébe jön: hogy néki a feje fájt, — s csakugyan el is kezdett fájni — — —

— Talán jó volna a friss levegőre menned édes Emikém! — teszi a gondos megjegyzést a kedélyes Baraczkyné, — tiszta légrendesen eloszlatja a fejfájást.

— Ó igen édes néni, ez aligha fogna ártani, — hagyja jóvá Emike, kis keszkenőjét izletesen illesztve kipirult homlokára.

— Menjünk tehát mindnyájan a kertbe, ha az tudniillik nem leend terhetekre, — indítványozza a háziasszony.

— Semmi esetre semmi esetre! — helyesli Filemonné, — s néhány perc múlva kint voltak a kertben, hol aztán egy lugasban foglalt helyet a kis társaság.

De Emikének csak nem akart mulni fejfájása, ő folyvást panaszkodott a fejfájás ellen és sétálni óhajtott s kíséretül Demetert kérte fel, amit az kimért udvarias készséggel el is fogadott.

Távol haladhattak már a lugastól, a lombos fasorok között, anélkül, hogy egyik vagy a másik csak egy árva szót is szólt volna; koronként meg-megálltak egyes virágágyak előtt, melyek a nyiltabb téren, a sétálók szemégyönyörködtetése végett bizar izléssel valának kékítve.

Ilyenkor Demeter merően bámult a virágzó buja növényzet közé, Emike pedig sóhajtott, már tudniillik úgy, amint az ilyen eseteknél az etiquette hozza magával; hogy azonban mit gondolhatott egy pár emberünk, ezt valóban nem tudjuk, csak annyit gyanítunk, hogy bizony gondoltak ők valamit — — —

E percben újra megálltak egy virágágy előtt, melyben teljes pompájában viritott az égő szerelem és császárszakál.

— Fáj még az Emi nagysád feje? — szakitá meg a csendet gondos kérdésével Demeter, hihetőleg az anthropológiára akarta ismét vinni a beszéd fonalát.

— Ugy kezdem tapasztalni, kissé szűnt, a séta s a szabad lég jótékonyan hat rá.

— O mindenesetre, néha a véredények hülés, vagy tulizgatottság következtében vesztegelnek, ilyenkor a vér a visszadények által —

— O hagyjon fel vele, édes Demeter! — vág szavába a kis leány türelmetlenül, — higgye meg, hogy a magyarázatoknak még gyermekkoromban sem voltam barátja, annál kevésbé vagyok most, ez nékem mindig fejfájást okozott.

— Ugy? — kérdi, nagy szemeket csinálva a zavarba jött nevelő, — parancsolja talán, hogy visszatérjünk.

— O nem semmi esetre! — veti oda hirtelen kedves csevegő hangján Emike, — mert nékem még egy kis beszédem is van önnel.

— Parancsoljon nagysád.

Nem parancsolok, csak kérek, mindenekelőtt mondja meg nékem édes Demeter! miért kerül ön engemet annyira s miért kerüli társaságomat, mikor tapasztalhatta, hogy mennyire keresem én az alkalmat, hogy önnel társaloghassak?

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

DR. VUOSKIOS GYULA.

PF AFF CZÉC
LONDON
PARIS
ES
BERLINI
NYAKKENDŐ
ÚJDONSÁGAI
PAZAR VÁLASZTÉKBAN
MEGÉRKEZTEK

DENT GLOVES ES FOWNES GLOVES
A VILÁG
LEGJOBB
KEZTYÜI
KAPHATÓK.
PF AFF CZÉGNÉL

PF AFF CZÉC
VADÁSZ
KÜLÖNLEGESSÉGEI
MEGÉRKEZTEK

**Bosnyák-
estélyre szánt**

**ajándék
tárgyak**

tekintettel

a jótékony célra

rendkívül olcsón
szerezhetők be

Waldmann Ernő

Diszmuáruk, sport és utazó
cikkek üzletében,
Rákóczi-ut, az Orsolya-
zárdával szemben.

Interurban Telefon 371.

1600 koronát

jövedelmező ház, termő, lugasszöl-
lővel beörökített kerttel, szabad-
kézből ELADÓ. Értekezhetni Hu-
szár-utca 7. szám alatt. :: ::

Beödy Balogh Gábor

-- festőművész --

képtárlata

e hó 19-én, SZOMBATON
nyílik meg a vármegyeház
nagytermében. - - - -

A művek előnyös havi vagy
negyedévi részletfizetésre
is kaphatók. — A részletek: a
Magyar Általános Hitelbank
nagyváradi fiókjának pénztá-
rába lesznek befizetendőek. Fel-
világosításokat a helyszínen
szívesen ad a RENDEZŐSÉG.

Gazdaságba

ujjévre állást keres béres gazda, pusztá
gazda vagy kerülőnek, esetleg faragó bé-
resnek, ki gazdaságban már alkalmazva
volt. Bizonyítvány postán vagy személye-
sen teljesítendő. Czim: Sárréti, Nagy-
Várad. Huszár-utca 21 sz.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.
TELEFON 180. — TELEFON 180.

Gazdálkodóknak gépolaj továbbá zsir, kát-
rány stb. Vidéki kereskedőknek cipő-
krém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok
stb. vételénél legnagyobb árengedmények.

Fürödjünk otthon.

Gőz-, Hőlé-

és

Gyógyfürdő

a szobában.

Rheuma, csúsz és köszvény ellen egyedül biztos hatású szer, a gőzfürdő otthon.

A „Sanitás“ szoba-gőzfürdőt otthon bárki használhatja. A szobában semmi gőz. Nem lehet eléggé magasztalni végtelen nagy előnyét, hogy az ágy előtt fürödhetünk és utána lefeküdhünk.

Mesés kényelem. Egészséges embernek életszükséglet. Beteg embernek megváltás. Kezelése egyszerű és gyors.

Megtekinthető több napon át a FEKETE SAS szállodában

I. emelet 15. ajtó, hol minden vételkötettség nélkül adatik közelebbi felvilágosítás. LIFT használata ingyen.

Megfelelő szemüvegek orcsiptetők, francia színházi látcsövek, kipróbált hőmérők, mérnöki műszerek nagy választékban kaphatók

Klein Húgó

lá szerésznél Nagyvárad, Rákóczi-út (Orsolya zárda.)

Javítások rögtön eszközölte nek!
!! Saját műhely!

Megnyitlak
a Fekete Sas
nagyszálloda
éttermei.

Nagyvárad valóságos látványosságát képezi a Fekete Sas éttermei és földalatti (souterrain) vendéglőhelyiségei. Pazar fény közepette a legmodernebb berendezkedés biztosítja a kitűnő kényelmet ezen helyiségekben.

Kitűnő magyar és francia konyha, kiváló bel és külföldi borok, Dréher féle dupla márciusi sör.

Társas étkezések céljára a legalkalmasabb helyiségek állanak rendelkezésre. Valóban méltán rászolgál ezen helyiség és annak fáradságot nem kimélő bérlője BENRÁD ALBERT arra, hogy a nagyközönség őt pártfogásban részesítse.

MOSKOVITS FARKAS és Társa

cipő és csizmagyár. Császári és királyi közös hadsereg szerződéses szállítók.
Nagyvárad.

Fiókküzetek:

Nagyvárad, Rákóczi ut Bazar épület.
Kizárólag finom különlegességek.

Nagyvárad, Kossuth-utca Gyár épület.
Finom és közönséges lábbelik.

Budapest, Rákóczy-ut 64. Budapest,
Andrássy-ut 17. Pécs, Király-utca 7
Petrozsény, Főtér. Sarajevo Rudolf u. 10.

Eredeti Gyári szabott árak!!!

Karácsonyi ajándéknak alkalmas imakönyvek, ifjúsági iratok, képeskönyvek, képeslap albumok, festék-dobozok s írókészletek a legnagyobb választékban kaphatók SEBŐ IMRE könyv- és papirkereskedésében Nagyváradon, Rákóczi-ut. ☒